

SENDAJSKI MONITORING: SPLETNI POROČEVALSKI SISTEM ZA MERJENJE IMPLEMENTACIJE SENDAJSKEGA OKVIRA ZA ZMANJŠANJE TVEGANJ NESREČ 2015–2030

mag. Katja Banovec Juroš

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Vojkova ulica 61, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
katja.banovec.juros@urszr.si

DOI: 10.3986/NN0502

UDK: 502.13

IZVLEČEK

Sendajski monitoring: spletni poročevalski sistem za merjenje implementacije Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganj nesreč 2015–2030

Leta 2018 je Urad združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč (UNDRR) uvedel spletni sistem za poročanje o implementaciji Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030. 179 držav članic Združenih narodov v sistem poroča na podlagi 7 ciljev in 38 indikatorjev, določenih s strani odprte medvladne strokovne delovne skupine za kazalnike in terminologijo za zmanjšanje tveganja nesreč, ki jo je ustanovila Generalna skupščina Združenih narodov. Slovenija je do drugega roka, oktobra 2018, za leta 2015, 2016 in 2017 poročala na osnovni, pričakovani ravni v približno 80 % obsegu. Prepoznavanje nosilcev manjkajočih uradnih podatkov, pridobivanje podatkov in vnašanje se nadaljuje. Veliko podatkov je bilo v Sendajski monitoring vneseno iz slovenske aplikacije za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih in na stvareh – AJDA, tvorno pa pri poročanju in posredovanju zahtevanih podatkov sodelujejo tudi druge ustanove in ministrstva v Sloveniji.

KLJUČNE BESEDE

Sendajski monitoring, Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč, sendajski kazalniki, nacionalno poročanje, cilji trajnostnega razvoja, Slovenija

ABSTRACT

Sendai Framework Monitor: an online reporting system for measuring the implementation of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030

In 2018, the United Nations Disaster Risk Reduction Office (UNDRR) launched an online reporting system on the implementation of the SRDD for the period 2015–2030. Member States (197) of the United Nations report to the system based on 7 targets and 38 indicators identified by the Open Intergovernmental Expert Working Group on Disaster Risk Reduction Indicators and Terminology established by the United Nations General Assembly. By the second deadline, in October 2018, Slovenia reported on the basic level (expected) in 2015, 2016 and 2017 to about 80 %. Identification of missing official data carriers, their acquisition and entry continue. Much of the data is entered to the Sendai Framework Monitor from the Slovenian agricultural and material damage assessment application – the AJDA, but other institutions and ministries in Slovenia are also involved in reporting and providing the necessary data.

KEY WORDS

Sendai monitoring, Sendai framework for disaster risk reduction, Sendai indicators, disaster risk reduction, national reporting, sustainable development goals, Slovenia

1 Uvod

Na Tretji svetovni konferenci o zmanjšanju tveganj nesreč v mestu Sendai na Japonskem je bil marca 2015 sprejet Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč za obdobje 2015–2030 (Sendajski ... 2015). Sendajski okvir je nezavezujoč, daljnosežen, celosten in vključujoč ter poudarja nujno po naslavljanju obvladovanja tveganj, po zmanjševanju obstoječih ranljivosti in preprečevanju novih tveganj. Potreba in nuja po večji operativnosti pri spremljanju izvajanja Sendajskega okvira in skladnosti z ostalima mednarodnima sporazumoma, prav tako sprejetima leta 2015, Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah ter predvsem z Agendo 2030 za trajnostni razvoj, je vodila do uvedbe spletnega poročevalskega sistema Sendajski monitoring, ki ga je Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč (UN DRR) uvedel leta 2018. Isto leto je UN DRR določil tudi časovne okvire za poročanje. V Sendajski monitoring se poroča skladno s sedmimi sendajskimi cilji (Technical ... 2017) in 38 kazalniki, ki jih je konec leta 2016 določila odprta medvladna strokovna delovna skupina za kazalnike in terminologijo za zmanjšanje tveganja nesreč, ustanovljena s strani Generalne skupščine Združenih narodov.

V Sloveniji je za poročanje v Sendajski monitoring zadolžena Uprava republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki predstavlja nacionalno kontaktno točko za Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč. Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč (UN DRR) od držav članic Združenih narodov pričakuje, da vsako leto do konca marca vnesejo podatke za preteklo leto. Slednje se je pri slovenskem poročanju izkazalo za problematično pri nekaterih podatkih, saj do konca marca v državi niso na voljo vsi pričakovani uradni podatki. S podobnimi težavami se soočajo tudi druge države, na kar smo UN DRR tudi opozorili.

Napredek pri poročanju v Sendajski monitoring bo Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč ocenjeval bienalno in predstavil v svojem Poročilu o napredku Sendajskega okvira (*Sendai Framework Progress Report*), ki bo pokrilo obdobje od januarja prvega leta do konca decembra drugega leta.

Sendajski cilji se neposredno povezujejo s tremi od sedemnajstih ciljev trajnostnega razvoja Agende 2030 in sicer:

Cilj 1 (1.5) – Odprava revščine;

Cilj 11 (11.5) – Poskrbeti za odprta, varna, odporna in trajnostna mesta in naselja;

Cilj 13 (13.1) – Sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam.

Poročanje v Sendajski monitoring, ki se nanaša na zgoraj naštete cilje, se neposredno prenaša tudi v sistem za poročanje o implementaciji ciljev trajnostnega razvoja Agende 2030. Slovenija je proces načrtovanja uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja in spremljanje napredka povezala s pripravo Strategije razvoja Slovenije do leta 2030.

2 Poročanje Slovenije v Sendajski monitoring

Kot smo že uvodoma omenili, se v Sendajski monitoring poroča skladno s sedmimi cilji in 38 kazalniki v njihovem okviru. Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč priporoča uporabo bodisi nacionalnih metodologij, če te že obstajajo in se uporabljajo, bodisi strategije Združenih narodov. Pri poročanju Slovenije, ki spada med razvite in registrsko orientirane države, se naslanjamo na uporabo nacionalnih metodologij oziroma na že dokaj uveljavljene državne registre in baze podatkov. Tudi zaradi slednjega imamo pri poročanju prednost pred mnogimi državami članicami Združenih narodov.

Ko je Urad združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč decembra leta 2017 prvič predstavil poročevalski sistem Sendajski monitoring in pričakovane roke za poročanje, je med nacionalnimi kontaktnimi točkami to povzročilo več vprašanj kot odgovorov. Kljub temu, da poročanje v Sendajski monitoring za države ni pravno zavezujoče, se poročanje od držav članic pričakuje. Izziva se je

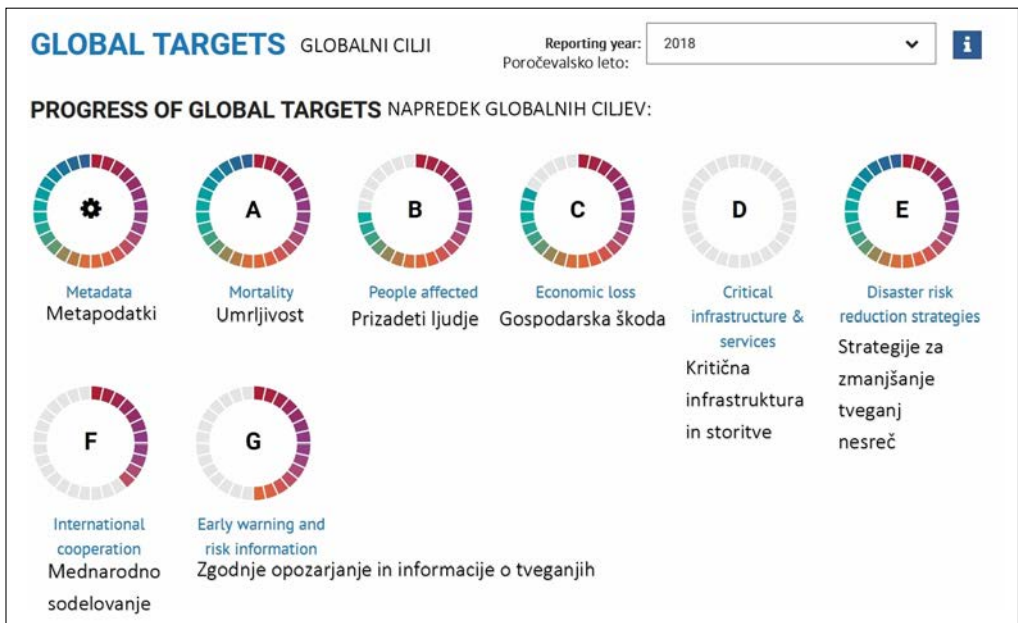
vsaka država lotila po svoje. Pri tem je pomembno vlogo odigrala razvitost držav, obstoj registrov in podatkovnih baz ter velikost skupine, ki jo država lahko nameni sendajskemu poročanju. Slovenija si zaradi majhnosti ne more privoščiti velike delovne sile, ki bi se lahko ukvarjala izključno s poročanjem. V korist naši državi gre relativno visoka razvitost in predvsem obstoj različnih relevantnih nacionalnih registrov in podatkovnih baz.

Pristop, s katerim smo se v Sloveniji lotili organizacije poročanja v Sendajski monitoring, se je izkazal za praktičnega in je požel veliko zanimanje pri ostalih državah. Za namen poročanja je bilo izdelanih sedem matrik, vsaka za svoj sendajski cilj, v katerih smo za vsak posamezni kazalnik znotraj cilja poiskali vir v državi. Podatki za nekatere kazalnike se z nacionalnimi podatki ne pokrivajo 100 %, česar tudi nismo pričakovali, saj ni namen monitoringa poseganje v obstoječe in uveljavljene nacionalne metodologije zbiranja podatkov ter njihovo spreminjanje. Največji izziv je bila izdelava povezljivosti sendajskih kazalnikov in obrazcev z atributi, ki jih za poročanje o škodi uporablja aplikacija za ocenjevanje škode AJDA (Jakšič 2010), ki je tudi najpomembnejši vir podatkov za sendajsko poročanje.

Škoda v aplikaciji AJDA se beleži v skladu z Uredbo o metodologiji za ocenjevanje škode po naravnih nesrečah (2003). Skladno s 3. odstavkom 11. člena Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (2003), ki določa pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije pri odpravi posledic naravnih nesreč, se začne ocenjevanje škode po naravnih nesrečah takrat, ko je ocena neposredne škode na stvareh večja od 0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna.

V pomoč pri iskanju virov podatkov v državi, ki jih poročevalski sistem zahteva, so v veliko pomoč tudi člani Sveta Vlade Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ustanovljenega leta 2014, ki s svojimi petindvajsetimi člani predstavlja posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije za področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in deluje kot nacionalna platforma za zmanjšanje tveganj za nesreče in posledic nesreč (Svet ... 2019).

V nadaljevanju bomo našteali vseh sedem sendajskih ciljev in 38 kazalnikov v njihovem okviru, in opisali, kako smo na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje pristopili k poročanju.



Slika 1: Stanje poročanja za Slovenijo za leto 2018 (zaslonska slika Sendajskega monitorja).

Cilj A: Znatno zmanjšanje umrljivosti zaradi nesreč do leta 2030

V okviru cilja A spremljamo tri kazalnike, in sicer število umrlih in pogrešanih zaradi nesreč (kazalnik A-1), število smrtnih žrtev zaradi nesreč (kazalnik A-2) in število pogrešanih zaradi nesreč (A-3). Podatke v Sloveniji vodijo Nacionalni inštitut za varovanje zdravja (A-1 in A-2) in Ministrstvo za notranje zadeve oziroma Policija (A-3).

Cilj B: Znatno zmanjšanje števila prizadetih ljudi zaradi nesreč do leta 2030

S kazalnikom B-1 (število neposredno prizadetih ljudi zaradi nesreč) merimo število ljudi, ki so utrpeli poškodbo, zboleli ali imajo kakšne druge zdravstvene posledice zaradi nesreč, so evakuirani, razseljeni, premeščeni oziroma število tistih, ki so utrpeli neposredno škodo pri virih preživetja, pri gospodarskih, fizičnih, družbenih, kulturnih in okoljskih sredstvih. Podatke za poročanje pridobivamo iz nacionalne baze za ocenjevanje škode AJDA in od Ministrstva za gospodarstvo.

Podatke o številu hospitaliziranih zaradi poškodb kot posledici izpostavljenosti naravnim silam pod kazalnikom B-2 (število poškodovanih ali bolnih ljudi zaradi nesreč), Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje za potrebe poročanja v Sendajski monitoring posreduje Nacionalni inštitut za varovanje zdravja.

Za kazalnika B-3, s katerim merimo število ljudi, katerih domovi so bili poškodovani zaradi nesreč, in B-4, s katerim merimo število ljudi, katerih domovi so bili uničeni zaradi nesreč, pridobivamo podatke iz aplikacije AJDA, pretežno iz obrazca številka 3.

Trenutno podatkov o številu ljudi, katerih viri preživetja so bili poškodovani ali uničeni zaradi nesreč, in naj bi se vodili pod kazalnikom B-5, ne vnašamo, saj se po do zdaj razpoložljivih podatkih v taki obliki v Republiki Sloveniji ne vodijo.

Cilj C: Zmanjšanje neposredne gospodarske škode zaradi nesreč glede na svetovni bruto domači proizvod (BDP) do leta 2030

Večino podatkov za kazalnike od C-1 do C-5 za potrebe poročanja pridobivamo iz aplikacije AJDA. V ta namen je bila izdelana razpredelnica, s katero smo povezali sendajske kazalnike in obrazce za poročanje, ki jih uporablja aplikacija AJDA. Slovenija ima z vzpostavljeno bazo za ocenjevanje škode, ki se tudi nenehno nadgrajuje, ponovno prednost pred mnogimi ostalimi

Preglednica 1: Sendajski kazalniki od C-1 do C-6.

opis kazalnika	vir podatkov
C-1 Neposredna gospodarska izguba zaradi nesreč glede na svetovni bruto domači proizvod (sestavljene indikator) (AJDA obrazca 7 in 8, delno)	URSZR – AJDA, Ministrstvo za gospodarstvo
C-2 Neposredne kmetijske izgube zaradi nesreč (AJDA obrazci 1, 2 in 6, delno)	URSZR – AJDA
C-3 Neposredna gospodarska izguba za vse druge poškodovane ali uničene proizvodne zmogljivosti zaradi nesreč (AJDA obrazca 7 in 8, delno)	URSZR – AJDA, Ministrstvo za gospodarstvo
C-4 Neposredne gospodarske izgube v stanovanjskem sektorju zaradi nesreč (AJDA obrazec 3 in 4, delno)	URSZR – AJDA
C-5 Neposredna gospodarska izguba, ki je posledica poškodovane ali uničene kritične infrastrukture zaradi nesreč (AJDA obrazec 5)	URSZR, DRSC, Slovenske železnice, Elektro Slovenije, Ministrstvo za gospodarstvo, Direkcija RS za vode
C-6 Neposredna gospodarska škoda na kulturni dediščini, poškodovani ali uničeni zaradi nesreč. (AJDA obrazec 4kd)	URSZR, Ministrstvo za kulturo

državami, kjer se podobne baze za vodenje škod kot posledic nesreč šele vzpostavljajo. V pomoč slednjim je Urad Združenih narodov v okviru Sendajskega monitoringa pripravil tudi podrobnejši poročevalski sistem imenovan Desinventar (Medmrežje 1), ki ga mnoge države že uporabljajo za vodenje evidenc nesreč, njihovih posledic in nastale škode. Aplikacija Desinventar je neposredno povezana s Sendajskim monitorjem, kar pomeni, da se podatki iz Desinventarja v Sendajski monitor prenašajo neposredno.

Cilj D: Znatno zmanjšanje škode na kritični infrastrukturi in motnje v osnovnih storitvah, med drugim v zdravstvenih in izobraževalnih ustanovah/infrastrukturah

Tudi pri poročanju za kazalnike v okviru cilja D smo se v največji meri naslonili na podatke iz aplikacije AJDA. Sendajski okvir se med drugimi prioritetami osredotoča na zmanjšanje tveganj v zdravstvenih in izobraževalnih ustanovah. Pri kazalnikih D-5 in D-6 smo naleteli na izziv, saj v Sloveniji definicija in posledično tudi merjenje števila motenj tako v izobraževalnih ter zdravstvenih storitvah za zdaj ni definirana in tako se podatkov o tem ne zbira niti vodi. Prav tako ostaja odprt kazalnik D-8, s katerim naj bi merili število motenj pri drugih osnovnih storitvah, ki so posledica nesreč in kjer je odločitev glede definicije osnovnih storitev, ki se vključujejo v izračun, prepuščena državam članicam. V Sloveniji se je samo med katastrofalnim žledom februarja 2014 vodila evidenca števila izpadlih ur oziroma dni pouka v šolah, sistemsko pa se zaenkrat ta podatek ne vodi.

Preglednica 2: Sendajski kazalniki od D-1 do D-8.

opis kazalnika	vir podatkov
D-1 Poškodba kritične infrastrukture zaradi nesreč. (sestavljani kazalnik) (AJDA obrazci 3,4 in 5)	URSZR – AJDA
D-2 Število uničenih ali poškodovanih zdravstvenih objektov zaradi nesreč (AJDA obrazca 3 in 4)	URSZR – AJDA
D-3 Število uničenih ali poškodovanih izobraževalnih objektov zaradi nesreč (AJDA obrazca 3 in 4)	URSZR – AJDA
D-4 Število drugih uničenih ali poškodovanih ključnih infrastrukturnih enot in objektov zaradi nesreč (AJDA obrazca 3 in 4)	URSZR – AJDA
D-5 Število motenj pri osnovnih storitvah, ki so posledica nesreč (sestavljani kazalnik)	ni podatka
D-6 Število motenj v izobraževalnih storitvah, ki so posledica nesreč	ni definirano/ ni podatka
D-7 Število motenj v zdravstvenih storitvah zaradi nesreč	ni definirano/ ni podatka
D-8 Število motenj pri drugih osnovnih storitvah, ki so posledica nesreč; Odločitev glede elementov osnovnih storitev, ki se vključijo v izračun, bo prepuščena državam članicam in opisana v spremljajočih metapodatkih.	ni definirano

Cilj E: Znatno povečanje števila držav z nacionalnimi in lokalnimi strategijami za zmanjšanje tveganja nesreč do leta 2020

Med vsemi sendajskimi cilji je cilj E edini, ki naj bi bil izveden že do leta 2020. S kazalnikom E-1 se meri število držav, ki so sprejele nacionalne strategije za zmanjševanje tveganja nesreč skladno s Sendajskimi okvirjem za zmanjšanje tveganja nesreč 2015–2030 in jih tudi izvajajo. V okviru poročevalskega orodja imajo države možnost, da ocenijo pokrivanje veljavnih strategij oziroma drugih strateških dokumentov, ki v njihovi državi predstavljajo strategijo zmanjšanja tveganj nesreč, glede na deset osnovnih zahtev (*core requirements*) Sendajskega okvira. V Sloveniji Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami za obdobje 2016–2022 ustreza merilom

Strategije za zmanjšanje tveganj nesreč in v okviru Sendajskega monitoringa smo ocenili skladnost resolucije z desetimi osnovnimi zahtevami, navedenimi v poročevalskem sistemu. Avgusta 2019 smo angleški prevod resolucije poslali v oceno na Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč v Bruselj, kjer so se prijazno ponudili, da vsebino dokumenta analizirajo glede skladnosti njegove vsebine s sendajskimi cilji.

Kazalnik E-2 meri odstotek lokalnih skupnosti, ki sprejmejo in izvajajo lokalne strategije za zmanjšanje tveganj nesreč skladno z nacionalnimi strategijami. Vsaka od 212 občin v Republiki Sloveniji vsako leto izdelava letni načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Gre za program dela, ki je tudi finančno ovrednoten. Občina po potrebi ločeno pripravi tudi program odprave posledic naravnih nesreč, ki je prav tako finančno ovrednoten in pokriva dejavnosti celotnega cikla obvladovanja nesreč. Prav tako vsaka občina izdelava 5-letni Načrt razvojnih programov (NRP) za celotno področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Pri poročanju v Sendajski monitoring smo predpostavili, da so omenjeni načrti izvedeni v vseh občinah v Republiki Sloveniji.

Ob robu 6. Globalnega foruma za zmanjšanje tveganj nesreč, maja 2019 v Ženevi, so bile prvič uradno predstavljene smernice UN DRR za pripravo nacionalnih strategij za zmanjšanje tveganj nesreč s plani za njihovo implementacijo (World ... 2019).

Cilj F: znatna okrepitev mednarodnega sodelovanja držav v razvoju z ustrezno in trajnostno podporo, za dopolnitev njihovega delovanja na nacionalni ravni za izvajanje tega okvira do leta 2030

Poročanje za cilj F se je v primerjavi z drugimi izkazalo za relativno preprosto, saj večino podatkov za kazalnike od F-1 do F-8 posreduje Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. Skladno s priporočili Urada Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč se poročanje o zagotavljanju ali prejemu mednarodne pomoči za zmanjšanje tveganja nesreč izvede v skladu z načini, ki se uporabljajo v posameznih državah. Kot pri nekaterih drugih kazalnikih se je tudi tu izkazalo, da do predvidenega roka, 31. marca tekočega leta, vsi pričakovani podatki niso na voljo. Predvsem pri kazalniku E-2: Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za ukrepe za zmanjšanja tveganj nesreč, ki jih zagotavljajo večstranske agencije, se je izkazalo, da se jih zbira na ravni Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in so na voljo običajno v drugi polovici naslednjega leta. Predlog Ministrstva za zunanje zadeve je, da se Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč neposredno poveže z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj in od tam pridobi uradne podatke za kazalnik F-2.

Naj kot zanimivost navedemo, da je poročanje za cilj F edino, kjer se namesto v domači valuti poroča v ameriških dolarjih.

V okviru cilja F se vodijo podatki za naslednjih sedem kazalnikov:

- F-1 Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za nacionalne ukrepe za zmanjšanje tveganja nesreč.
- F-2 Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za ukrepe za zmanjšanja tveganj nesreč, ki jih zagotavljajo večstranske agencije.
- F-3 Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za nacionalne ukrepe za zmanjšanje tveganj nesreč, zagotovljeni na dvostranski ravni.
- F-4 Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za prenos in izmenjavo tehnologije, povezane z zmanjšanjem tveganj nesreč.
- F-5 Število mednarodnih, regionalnih in dvostranskih programov in pobud za prenos in izmenjavo znanosti, tehnologije in inovacij pri zmanjšanju tveganj nesreč v državah v razvoju.
- F-6 Skupna uradna mednarodna podpora (uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi) za krepitev zmogljivosti za zmanjšanje tveganj nesreč.
- F-7 Število mednarodnih, regionalnih in dvostranskih programov in pobud za krepitev zmogljivosti za zmanjšanje tveganj nesreč v državah v razvoju.

Cilj G: Znatno povečanje razpoložljivosti in dostopnosti sistemov za zgodnje opozarjanje na več vrst nevarnosti (*multi-hazard early warning systems*) ter informacij in ocen o tveganju nesreč za ljudi do leta 2030

V okviru cilja G se meri naslednjih šest kazalnikov:

G-1 Število držav, ki imajo sisteme za zgodnje opozarjanje z več nevarnostmi.

G-2 Število držav, ki imajo sisteme za spremljanje in napovedovanje več nevarnosti.

G-3 Število ljudi na 100.000, ki jih pokrivajo lokalni ali nacionalni sistemi za zgodnje opozarjanje in obveščanje prebivalstva.

G-4 Odstotek lokalnih vlad, ki načrtujejo ukrepanje na zgodnjih opozorilih.

G-5 Število držav, ki imajo dostopno, razumljivo, uporabno in ustrezno tveganje zaradi nesreč ter informacije in ocene, ki so na voljo ljudem na nacionalni in lokalni ravni.

G-6 Odstotek prebivalstva, izpostavljenega ali ogroženega zaradi nesreč, zaščitene s preventivno evakuacijo po zgodnjem opozarjanju. Države članice, ki to omogočajo, se spodbuja, da zagotovijo informacije o številu evakuiranih oseb.

Kazalnik G-6 predvideva tudi vzpostavitev evidenc o evakuiranih ljudeh. Podatki o evakuiranih ljudeh se vodijo na ravni štaba civilne zaščite (lokalni, regijski ali državni), ki vodi intervencijo. Neuradne podatke o številu evakuiranih (ljudje, velike živali in male živali) naj bi po opravljeni sporočile tudi vodje intervencij v aplikacijo SPIN (Medmrežje 2) v pristojnosti Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Pri poročanju dosega Republika Slovenija za vseh šestih kazalnikov zelo dobre rezultate.

3 Predstavitev slovenskih izkušenj pri poročanju v Sendajski monitoring v mednarodnem okolju

Marca 2019 je v Sarajevu v organizaciji Pobude za pripravljenost in preventivo pred nesrečami za jugovzhodno Evropo, ki jo sestavlja deset držav Zahodnega Balkana in Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč (UN DRR), potekala delavnica na temo poročanja v spletni poročevalski sistem Sendajski monitoring. Slovenija je bila s svojim pristopom k poročanju v Sendajski monitoring prepoznana kot napredna država na tem področju. Izmed desetih držav članic DPPI sta namreč marca 2019 v poročevalski sistem začeli s poročanjem samo Slovenija in Hrvaška. Ostale države se soočajo s pravnimi in organizacijskimi težavami, ki številnim onemogočajo sam začetek poročanja. Za te države je uvedba poročanja v Sendajski monitoring spodbuda za vzpostavitev potrebne zakonodaje in podatkovnih baz ter jim pušča odprt prostor za razmislek, kako najti sinergijo med orodji, ki jih v ta namen ponuja Urad Združenih narodov za zmanjšanje tveganj nesreč (aplikacija Desinventar) in nacionalnimi rešitvami na tem področju. Slednje ne velja samo za območje Zahodnega Balkana, temveč tudi globalno, predvsem za manj razvite države.

Kot predstavnica slovenske nacionalne sendajske kontaktne točke sem bila avtorica članka povabljen, da v okviru Učnih laboratorijev (*Learning labs*) na 6. Globalnem forumu za zmanjšanje tveganj nesreč maja 2019 v Ženevi predstavim slovenske izkušnje pri poročanju v spletni poročevalski sistem Sendajski monitoring. Predstavljene slovenske izkušnje so po mnenju predstavnikov ostalih nacionalnih kontaktnih točk potrdile, da se, ne glede na državo in celino, srečujemo s podobnimi izzivi. Med slednje sodijo pomanjkanje podatkov za nekatere kazalnike, nedostopnost podatkov do pričakovanega roka za poročanje in samo razumevanje pričakovanj UN DRR do držav članic pri poročanju, kar številne občutijo kot dodatno breme.

4 Sklep

Poročanje v Sendajski monitoring predstavlja za nacionalne kontaktne točke precejšnjo dodatno obremenitev, predvsem v primerih, kjer se države odločijo za bolj podrobno poročanje. Nekatere države so v ta namen organizirale skupine strokovnjakov, ki se s poročanjem intenzivno ukvarjajo. Žal majhnost Slovenije tudi na tem področju ne dopušča velikega kadrovskega angažiranja, zato smo se odločili, da poročamo samo na ravni osnovnega, s strani UN DRR pričakovanega nivoja. V okviru Sveta Vlade Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami smo s predstavnicama pristojnih ministrstev začeli s pogovori, kako s čim manj obremenitvami določiti in začeti z merjenjem kazalnikov D-6: Število motenj v izobraževalnih storitvah, ki so posledica nesreč in kazalnika D-7 Število motenj v zdravstvenih storitvah zaradi nesreč.

Zavedamo se, da poročanje v Sendajski monitoring samo po sebi ne bo zmanjšalo tveganj nesreč, zato je pomembno, da se vsi deležniki v državi, vsak na svojem področju in na vsakem koraku, prizadevamo za zmanjšanje tveganj nesreč, ki gre z roko v roki s skrbjo za trajnostni razvoj in prilagajanje podnebnim spremembam. Vsak dan in na vsakem koraku, saj nas vremenski pojavi in intenzivnost tako pojavljanja kot intenzitet naravnih in drugih nesreč, katerim smo priča v zadnjih desetletjih, opominjajo, da imamo samo en planet, ki ga moramo ohraniti za prijazno življenje prihodnjih rodov.

5 Viri in literatura

- Jakšič, A. 2010: Aplikacija za ocenjevanje škode na kmetijskih pridelkih in stvareh – AJDA. Ujma 24. Medmrežje 1: https://www.desinventar.net/migrate_Sendai.html (26. 11. 2019).
Medmrežje 2: <https://spin3.sos112.si/javno/zemljevid> (26. 11. 2019).
Medmrežje 3: <http://dppi.info/> (26. 11. 2019).
Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč za obdobje 2015–2030. Sendaj, 2015. Medmrežje: http://www.sos112.si/slo/tdocs/sendajski_okvir_slo.pdf (26. 11. 2019).
Svet vlade Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Ljubljana. Medmrežje: <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=sv10.htm> (26. 11. 2019).
Technical Guidance for Monitoring and Reporting on Progress in Achieving the Global Targets of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction: Collection of Technical Notes on Data and Methodology. Medmrežje: https://www.unisdr.org/files/54970_techguidancefdigitalhr.pdf (26. 11. 2019).
Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode. Uradni list Republike Slovenije 67/2003. Ljubljana.
Words Into Action: Developing National Disaster Risk Reduction Strategies. Geneva, 2019. Medmrežje: https://www.preventionweb.net/files/65095_wianationaldrstrategies10052019.pdf (26. 11. 2019).
Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč. Uradni list Republike Slovenije 75/2003, 98/2005. Ljubljana.